

Vragen van het lid Van Haga (Groep Van Haga), aan de minister van Binnenlandse Zaken over het kapotmaken van klokkenluiders in Nederland.

- 1 Is de minister bekend met het artikel 'Is Wilfred klokkenluider of fraudeur? 'Gemeente heeft mijn leven tot een hel gemaakt'' van Omroep West? (1)
- 2 De toen 44-jarige Zielman kwam in 2010 in dienst van de gemeente Lopik als rioolbeheerder. Al snel ontdekte hij naar eigen zeggen dat lokale aannemers bevoordeeld werden bij aanbestedingen en dat de regels niet werden nageleefd. Hierover heeft hij meerdere memo's naar zijn leidinggevende gestuurd. Volgens de klokkenluider accepteert wethouder Gerrit Spelt (CDA) dit allemaal onder het motto 'het is een lokaal bedrijf'. Hoe beoordeelt de minister deze handelswijze?
- 3 Uit beide onderzoeken komt naar voren dat Wilfred Zielman niets verkeerd heeft gedaan. Zielman krijgt zelf alleen een conceptversie van het BING-rapport, dat hem vrijpleit. Omroep West heeft beide rapporten opgevraagd bij de gemeente, maar deze zijn niet openbaar en worden daarom niet door de gemeente verstrekt. In een (latere) politieverklaring bevestigt burgemeester Laurens de Graaf dat er geen strafbare gedragingen door Wilfred zijn geconstateerd. Graag ontvangen wij via de minister de beide rapporten.
- 4 Wethouder Spelt zou een specifiek project al hebben toegezegd aan een lokale aannemer. Onder druk van deze wethouder wordt de eerdere gunning dan ook teruggedraaid onder het mom van een vormfout en gaat de opdracht alsnog naar deze lokale aannemer. 'Dat was het moment dat ik besepte dat de gemeente bewust de regelgeving aan haar laars lapt en dat het veranderen van de cultuur nooit gaat lukken', vertelt Zielman. Bovengenoemd voorbeeld riekt naar ambtelijke corruptie door de wethouder. Is deze wethouder onderdeel van het onderzoek van de Rijksrecherche wat reeds gestart is? Zo nee, kan er alsnog aangifte gedaan worden tegen de wethouder en kan hij hangende het onderzoek op non-actief gesteld worden?
- 5 Wat zijn de mogelijkheden om de gemeente Lopik onder (provinciaal) toezicht te plaatsen?
- 6 Na het aanklaarten van de misstanden werd Wilfred ontslagen.

Medewerkers bespraken per e-mail manieren waarop ze de klokkenluider verder kapot konden maken, zo blijkt uit e-mails die Omroep West heeft ingezien. Door in te loggen onder zijn naam werden hem door anderen strafbare feiten in de schoenen geschoven. 'Als dit slaagt is het strafbaar feit door Zielman niet meer te ontkennen. Dus van drie kanten wordt hij kapot gemaakt en met een beetje geluk voorgoed tot in zijn graf.' Is de minister het met BVNL eens dat dit soort teksten en handelwijzen binnen welke overheidsorganisatie dan ook onacceptabel zijn? Zo nee, waarom niet?

- 7 Is de minister bereid om bovengenoemde bestuurscultuur grondig te onderzoeken en burgemeester en wethouders hangende dat onderzoek op non-actief te stellen? Zo nee, waarom niet?
- 8 Het verhaal van klokkenluider Wilfred Zielman staat helaas niet op zichzelf. Het gaat in Nederland veel vaker mis bij de aanbesteding van overheidsopdrachten, zegt ook oud-officier van justitie Piet Bakker tegen Omroep West (2). 'Het is een soort staande praktijk die is ontstaan in Nederland als het gaat om het aanbesteden van overheidsopdrachten. Het komt met name voor bij de kleinere gemeenten waar toch duidelijke relaties bestaan tussen politieke bestuurders, ambtenaren en tussen het bedrijfsleven', stelt Bakker. Wat is de kabinetsreactie op deze snoeiharde constatering?
- 9 In hoeveel gemeenten in Nederland hebben zich de afgelopen vijf jaar vergelijkbare incidenten voorgedaan? Graag met naam-, aard- en omvang benoemen.
- 10 Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat klokkenluiders zoals Zielman voortaan wél beschermd worden in plaats van dat ze geruïneerd worden?
- 11 Is de minister bereid om met klokkenluider Zielman in gesprek te gaan om zijn verhaal aan te horen? Zo nee, waarom niet?
- 12 Waar kunnen klokkenluiders, die willens en wetens gesloopt zijn, terecht voor rehabilitatie en (financiële) genoegdoening?
- 13 Er zijn allerlei regelingen die mogelijkheden geven om klokkenluiders te beschermen. "Maar het rot zit binnen de overheid zelf, dus dan is het toch de slager die zijn eigen vlees keurt. En dan is de kans dus ook groot dat het niet goed boven water komt", stelt Bakker. Hoe wil het kabinet dit oplossen?